

гр. Бургас, ул. "Христо Ботев" 42

тел./факс 817690 - директор
0893354605- зам. директор
817693- канцелария

web: <http://ivazov-burgas.com>
e-mail: info-200227@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Виктор Григоров
Директор на СУ „Иван Вазов“,
град Бургас

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА УЧИЛИЩЕ СУ „ИВАН ВАЗОВ“, ГРАД
БУРГАС

Настоящата програма е приета на заседание на педагогическия съвет с протокол
№16/14.09.2023 г.

I. Необходимост от програмата

Настоящата програма е свързана с проблема за ранното отпадане на деца в задължителна училищна възраст от училищно обучение, както и с големия брой отсъствия по неуважителни причини. Това е проблем, идентифициран на национално ниво и намерил своето отражение в Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 –2020 г.) и Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства /2015-2020 г./.

Образованието в България заема важно място в ценностната система на българина, като този приоритет придоби още по-голяма значимост в процеса на модернизиране на икономическите и социални структури в страната. Голям брой деца напускат преждевременно училище или дори никога не прекрачват неговия праг, явление, което води до тежка форма на социално неравенство.

Въвеждането на Програма за превенция на ранното отпадане от училище се налага от разбирането, че реален напредък в намаляване на напускащите училище ученици може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се следва от цялата училищна общност.

Настоящият действащ Закон за училищното и предучилищно образование създава условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебните часове, които са важни за бъдещото и личностното развитие на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра социализация и по-големи възможности за реализация.

Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане. Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическия екип за намаляване броя на отсъствията, броя на преждевременно напусналите, следва да се основава на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления.

Причините за допуснатите отсъствия и последващият риск от отпадане от училище не се проявяват изолирано, а са в резултат от съвкупност на различни фактори. Това определя необходимостта да се подхожда индивидуално към конкретния случай на всеки ученик, застрашен от отпадане. Един ученик може да е добър по математика, но друг може да е добър в това да бъде лидер или да организира останалите, или да е добър в това да се ориентира в гората, или да е добър музикант. Нашият подход е: да открием тази област, в която даденият ученик е добър; да му помогнем да се превърне в отличник в тази област, като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин; чрез това, в което е добър да развие допълнителни знания и умения в останалите области, които са заложили в учебните програми. Осигурява се подкрепа за равен достъп до качествено образование и развитие на потенциала на всеки ученик, на неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

Необходимо е своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане. На всяко дете трябва да се покаже, че то може да успява – оттам нататък да му се поставят по – високи цели и

очаквания. Всяко дете трябва да се научи да вярва, че „Аз мога да ...“ и „Аз искам да ...“.

II. Причини за ранното напускане на училище

Причините, които сме идентифицирали, най-общо се свеждат до следните:

Социално-икономически причини - един от основните фактори за отпадане от образователната система. Лошото качество на живота на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите. Ниските доходи не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна) и се посочват от родителите като главна причина за отпадане. От друга страна, детето, което не посещава училище, е ценно и като трудов ресурс и често подпомага формирането на семейния бюджет, участва в домакинската работа или се грижи за по-малки сестри и братя. Търсенето на по-висок стандарт на живот принуждава много родители да емигрират в чужбина без децата си, като ги оставят на грижите на роднини. Това от своя страна води до тяхното демотивиране за посещаване на училище.

Образователните причини - свързани са както с училищната среда, така и с организацията на учебния процес. Съществени са затрудненията при усвояване на учебния материал; слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище; наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.

Етнокултурна причина – Голяма част от отпадащите ученици са от семейства с нисък социален, битов и културен статус.

Етническата принадлежност на детето оказва съществено влияние. В тази група се регистрират някои специфични етнокултурни причини за отпадане на ученици от училище - промяна в семейния статус на ученици /заживяват на семейни начала преди 16 - годишна възраст и създават семейство неофициално, въпреки забраната на закона/; по-ниска ценност на образованието.

При част от семействата с такъв статус образованието не се възприема нито като ценност, нито като задължение.

Психологически причини – неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.

Акумулирането на икономически, образователни, етнокултурни и психологически рискови фактори, оказва най-силно влияние, когато семейството живее в компактна група сред представители на собствения етнос.

Когато учениците отпаднат от училище, възможностите им за пълноценен живот намаляват. Отказът от образование значително затруднява реализацията на индивида. Ранното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения.

III. Цел на Програмата за превенция на ранното напускане на училище

Общата цел на Програмата е намаляване на броя на застрашените от отпадане ученици, чрез съставяне и реализиране на различни превантивни дейности.

Специфични цели:

1. Превенция, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на училище, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват.
2. Интервенция, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане.
3. Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите училище отново да се включат в образованието.

Целта на ПМГ „Яне Сандански“, по отношение на превенцията на отпадане е да се развива като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за ученици, застрашени от отпадане. Това предполага изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност, създаване на положителни нагласи към учебния процес.

IV. Принципи

1. Партньорство – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта и гражданското общество в реализацията на политика за намаляване на преждевременното напускане на училище.
2. Идентифициране – анализ на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.
4. Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рисковете от преждевременно напускане на училище.
5. Отчетност, мониторинг и контрол – постигане на по-висока степен на ефективност.

V. Задачи

1. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
2. Отчитане на конкретни заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-високо равнище.
3. Предлагане на разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование (самостоятелна /индивидуална форма на обучение).

VI. Дейности на Програмата за превенция на ранното напускане на училище

За да бъде ефективна Програмата за превенция на ранното напускане на училище, е необходимо да се извърши планиране на дейности, с цел ранно идентифициране на ученици в риск, откриване и предотвратяване на причините и навременно въздействие върху факторите, определящи това явление.

План за реализиране на Програмата за превенция на ранното отпадане от училище през 2023/2024 учебна година

№	Дейности	Задачи	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорник
1	2	3	4	5	6	7
I. <u>Ранно идентифициране на ученици в риск</u>						
1.1	Изготвяне на индивидуална оценка за всеки ученик	Подготвяне и провеждане на анкетна карта	Октомври 2023	Идентифициране на ученици в риск от отпадане	Всички ученици	Психолог и класни ръководители
1.2	Създаване на регистър на застрашени ученици от ранното отпадане от училище	Изготвяне на регистър на идентифицираните ученици и техните профили	Октомври 2023	Подобряване на организацията за работа с ученици в риск от отпадане от училище	Учениците, застрашени от отпадане	Психолог и класни ръководители
1.3	Среща с родителите за подобряване на организацията за преодоляване на опасността от ранно отпадане от училище	Запознаване на родителите с последствията от ранното отпадане от училище	Октомври 2023	Развитие на силните страни на личността на застрашените ученици и постигане на по-добра интеграция в образованието	Учениците, застрашени от отпадане	Психолог, класни ръководители и родителите
1.4	Създаване на подкрепяща среда за всеки ученик от групата	Насочване на учениците към занимания, съобразени с техните потребности и	Октомври 2023	Подобряване на комуникацията между родители, учители и ученици	Учениците, застрашени от отпадане	Педагогическият съветник, класни ръководители и родителите

		развитие на				
--	--	-------------	--	--	--	--

		личностните им качества				
1.5	Сформиране на екип за работа със застрашени ученици от ранно отпадане от училище	Работа на екипа със застрашените ученици, с техните класни ръководители, педагогическия съветник и родителите	Ноември 2023	Включване на учениците в групи за развитие на техните комуникативни способности и подобра социализация в училищната общност	ученици	Екип за работа с ученици, застрашени от ранно отпадане от училище

II. Предотвратяване на причините за отпадането на деца от училище.

1. Област на въздействие - Социално-икономически причини

1.1	Организиране на Коледна кампания	Подпомагане на Коледен бazar и благотворителна	Декември коледна	ученици в украса 2024	Ученически съвет,	
-----	----------------------------------	--	------------------	-----------------------	-------------------	--

2. Област на въздействие - Етнически причини

2.1	Беседа на тема „Ранни полови връзки, ранна бременност, рискове и предпазване“.	Изготвяне на материали и презентации по темата за опасността от ранно забременяване,	Януари 2024	Намаляване броя на учениците от тази рискова група	ученици	Мед.сестра, Владлена Вишиванюк
-----	--	--	-------------	--	---------	--------------------------------

		беседа с медицинско лице				
2.2	Дискусия на тема - „Вълшебната сила	Творческо сътрудничество с	Ноември 2023	Мотивиране на учениците за	ученици	Таня Стоянова

	на изкуството“	културните институции в града /музеи, читалища, библиотеки, писателски групи/. Културни връзки с неправителствени организации, развиващи дейност в областта на културата.		продължаващо обучение		
--	----------------	--	--	--------------------------	--	--

3. Област на въздействие - Образователни причини

3.1	Включване на учениците в развлекателни игри и секции по спорт.	Организиране и провеждане на спортни състезания и игри	Март 2024	Мотивиране на ученици с проблеми в училище (отсъствия и слаб успех)	ученици	Светозар Владков, мед. сестра
3.2	Инициатива „Чета, следователно съм“	Организиране и провеждане на среща с български писател	Февруари 2024	Повишаване на общата култура и грамотността на учениците	ученици	Галина Банкина, Диана Минчева

3.3	Провеждане на беседа:“Животът е безценен!Не го заменяй за дрога“ с представители на община Гоце Делчев и органи на реда за вредата от наркотиците	Организиране и провеждане на беседа за вредата от наркотиците	Юни 2024	Намаляване броя на учениците, посягащи за първи път към наркотични вещества	ученици	Психолог и класни ръководители
-----	---	---	----------	---	---------	--------------------------------

III. Мотивиране на учениците

1.1	Сформиране на групи	Работа в	Октомври 2024	По-добра	ученици	Преподаватели от различни предметни
-----	---------------------	----------	---------------	----------	---------	-------------------------------------

	по интереси	посока на интересите и развитието на личността и индивидуалността на всеки ученик		социализация в училищния живот		области
1.2	Консултиране на ученици, застрашени от ранно отпадане	Осъществяване на ефективен диалог между училището и семейството за приобщаване към училищната общност на застрашените от отпадане деца	При необходимост през цялата учебна година	Повишаване на информираността на родителите за развитието на ученика през учебната година	ученици	Всички учители, Галина Вълкова

1.3	Изготвяне на празнични украси в училище	Подготовка и украсяване на училището	Септември, декември, април, май	Повишаване на уменията за работа в група и социалните умения за общуване	ученици	Ученически съвет, представители на УС
1.4	Включване на учениците в училищни кампании и отбелязване на Световния ден на водата, Ден на Земята, Ден на самоуправлението, Ден против насилието и тормоза в училище.	Организиране и провеждане на беседа от родители с различни професии	Февруари, Април, Май 2023	Информирание, консултиране и подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и осъществяване на връзка между училището и пазара	ученици	Ученически съвет
				на труда		

V. Очаквани резултати на Програмата за превенция на ранното напускане на училище

- ✓ Идентифициране и класифициране на ученици в риск от отпадане от училище;
- ✓ Откриване и предотвратяване на причините и навременно въздействие върху факторите, определящи това явление;
- ✓ Подпомагане за развитие на силните страни на личността на застрашените ученици и постигане на по-добра интеграция в образованието;
- ✓ Развиване на комуникативните способности на учениците и по-добрата им социализация в училищната общност;
- ✓ Подобряване на комуникацията между родители, учители и ученици;
- ✓ Повишаване на чувството за толерантност у всички ученици; ✓ Намаляване на броя на учениците от тази рискова група; ✓ Повишаване на мотивацията на ученици с проблеми в училище.
- ✓ Привличането на родителите като партньори.
- ✓ Намаляване броя на извинените и неизвинените отсъствия на учениците.
- ✓ Повишаване интереса към учебния процес и успеха на учениците в риск по предмети.

VI. Обхват на Програмата за превенция на ранното напускане на училище

Програмата обхваща идентифицирани ученици в риск от ранно отпадане от системата на училищното образование във възрастов период I– XII клас.

VII. Мониторинг на Програмата за превенция на ранното напускане на училище

При реализацията на Програмата се осъществява мониторинг, който включва:

- ✓ Изготвяне на отчет в края на учебната година, свързан с изпълнението на програмата;
- ✓ Оценяване на ефективността от Програмата, чрез установяване броя на учениците, застрашени от ранно отпадане и неговото намаляване;
- ✓ Осъществяване на контрол по изпълнение на плана с дейности по Програмата и заложените срокове от страна на ръководството на училището;
- ✓ Обобщаване на резултатите от различните дейности по Програмата;
- ✓ Изготвяне на препоръки за оптимизиране и усъвършенстване на дейностите и повишаване на ефективността на Програмата за следващата учебна година.